

نکات مهم

اکثریت اشتراک کنندگان به این باور اند که با باز شدن دوباره مکاتب، دانشگاه‌ها و دفاتر دولتی، چنان پنداشته می‌شود که شرایط اکنون به وضعیت عادی برگشته و کمتر توصیه‌های صحی را رعایت می‌کنند. برخی از اشتراک کننده گان نگران اند که این پنداشت مردم باعث گسترش بیشتر ویروس کرونا خواهد شد. برخی از اشتراک کنندگان نگران موج دوم ویروس کرونا و افزایش موارد مثبت کرونا هستند. اما بیشتر آنها نگران تاثیرات اقتصادی کرونا بر زندگی شان به دلیل وضع محدودیت‌ها نسبت به تاثیرات صحی کرونا هستند.

اکثریت اشتراک کنندگان به این باور اند که این اپدیمی خاتمه یافته و ویروس کرونا ضعیف شده و به این دلیل، آنها کمتر اقدامات پیشگیرانه را رعایت می‌کنند. تعداد زیاد به شمول بیجاشدگان، عدم توانایی خرید و دسترسی نداشتن به امکانات را از دلایل عمده رعایت نکردن اقدامات پیشگیرانه می‌دانند. تلویزیون و رادیو منابع اصلی و قابل اعتماد برای کسب معلومات در مورد کرونا می‌باشد. مکاتب منبع دیگر معلومات در مورد کرونا است و اطفال معلوماتی را که از مکتب بدست می‌آورند با خانواده‌های شان شریک می‌کنند. نگرانی در مورد فشارهای فیزیکی و روانی زنان و دختران و عدم دسترسی به مراقبت‌های صحی در ولسوالی‌ها و روستاها با برجاست و هنوز هم کارمندان صحی کلینیک‌های محل آموزش‌های ابتدایی مراقبت از مریضان کرونایی و مقابله با کرونا را ندیده اند و با مریضان مشکوک با ترس و هراس برخورد می‌کنند.

«آب پیدا/نمیشه، پیسه نداریم ماسک بخریم؛ پیدا کردن یک لقمه نان برای ما سخت است چه برسد که

صابون و یا ماسک بخریم. توکل به خدا می‌کنیم هر چه شد می‌شود. چاره نداریم.» (مرد، بیجاشده، فاریاب)

کسانی که عقیده قوی دینی دارند کمتر است. آنها باور دارند که تلفات کرونا در افغانستان و کشورهای اسلامی کمتر از کشورهای غیراسلامی بوده است.

«چند ماه پیش، بخاطری که به کرونا مبتلا نشوم، به مسجد نمی‌رفتم. اما حالی مسجد می‌روم، دانشگاه می‌روم، و به کار هم می‌روم. همه چیز در شهر مثل سابق عادی شده؛ هیچ علائم تشویش را در چهره مردم بخاطر کرونا نمی‌بینم.» (مرد، ولسوالی نادعلی، هلمند)

یافته‌های کلیدی

«بازگشت به حالت عادی»

با آنکه همه اشتراک کنندگان، کرونا را به عنوان یک مرض ساری می‌پذیرند، اما مردان بخصوص در روستاها کرونا را جدی نمی‌گیرند. با باز شدن مکاتب، دانشگاه‌ها، لیگ‌های ورزشی، باز شدن دفاتر دولتی و مارکیت‌ها، اکثریت مردان از شهرها و روستاها به این باور هستند که وضعیت در همه جا به حالت عادی بازگشته است. اشتراک کنندگان علاوه نمودند تاثیرات ویروس بر

وضعیت آسیب‌پذیر مکاتب

اگرچه مردان و زنان می‌گویند باز شدن مراکز آموزشی نشانه "بازگشت به حالت عادی" است ولی هنوز نگران گسترش کرونا از طریق این مراکز اند. به باور بیشتر این اشتراک‌کنندگان، در مکاتب و دانشگاه‌ها امکان رعایت فاصله اجتماعی نیست و این مراکز امکانات توزیع ماسک برای همه شاگردان و یا فراهم ساختن آب و صابون را ندارند.

«مروز خبر مرگ یکی از استاد‌های دوران مکتب‌ام را شنیدم. او بعد از آن که مکتب‌ها شروع شد، به کرونا مبتلا شد و دیروز فوت کرد. نمی‌دانم از طریق او چند نفر از همکاران و شاگردانش به کرونا مبتلا شده چون در هر صنف او چهل یا پنجاه شاگرد درس می‌خواند که در آنها فاصله مراعات نمی‌شود.» (زن، خبرنگار، فاریاب)

بیم از موج دوم مشکلات اقتصادی

مردان و زنان در شش ولایت نگران موج دوم کرونا و تاثیرات آن به کار و هستند. به باور اکثریت اشتراک‌کنندگان، بیکاری و فقر که در جریان قرنطین بشکل فزاینده‌ای افزایش یافته بود، هنوز دوباره به حالت عادی برگشته است. نگرانی آنها اعمال دوباره قرنطین است که ممکن است باعث افزایش فقر و بیکاری و محدود شدن دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی در زمستان بخصوص در مناطق دوردست و روستایی گردد. همه بیجاشدگان نگرانی مشابه را در مورد دسترسی به خدمات و مراقبت‌های صحتی در زمستان مطرح کرده‌اند.

بیشتر اشتراک‌کنندگان پژوهش به این باورند که دولت در راستای کمک به مردم در جریان اپیدمی ناکام بوده و فساد باعث شده که خانواده‌های آسیب‌پذیر از کمک‌های دولت بهرمنند نشوند. آنها همچنان به این باورند که کمک‌های نهادهای غیردولتی نیز

کافی نبوده است؛ طوری که به جز یک اشتراک‌کننده از قندوز، دیگران نتوانستند موردی از کمک‌ها نهادهای غیردولتی را یادآور شوند.

«مردم بخاطر موج دوم کرونا نگران هستند. اگر قرنطین شود مشکلات اقتصادی بیشتر می‌شود. من مسوول خانواده و نان آور خانه هستم؛ اگر قرنطین شود، بیکار می‌شوم و چیزی برای خوردن نخواهد داشتیم.» (مرد، خبرنگار ۲۴، فاریاب)

برعلاوه، بعضی از اشتراک‌کنندگان بیان داشتند که تاثیرات منفی اقتصادی کرونا و قرنطین در خارج از افغانستان بر خانواده‌هایی که عایدات شان وابسته به بیرون از افغانستان است، تاثیر گذاشته است. موج دوم کرونا در کشورهای دیگر هشدار برای این خانواده‌هاست.

با این حال، بعضی از مردان در روستاها موج دوم کرونا را باور ندارند و حتی تعدادی از مردان، کرونا را به عنوان مرض ساری رد می‌کنند.

«من تمام اقدامات پیشگیرانه مثل پوشیدن ماسک، شستن دست‌ها، نرفتن به جاهای بیرونی مانند عروسی را رعایت کردم اما نمازهایم را پنج وقت در جماعت خواندم و در مراسم فاتحه و جنازه اشتراک کردم که الحمدلله مریض نشدم و مرا کرونا هم نگرفت.» (مرد، عضو شورای انکشافی، هلمند)

زنان زیر بار فشار روانی و فیزیکی بیشتر

اشتراک‌کنندگان مرد و زن بیان داشتند که محدودیت‌های تحمیلی در جریان قرنطین باعث شده زنان از لحاظ روانی متاثر شوند و خشونت علیه زنان در این جریان افزایش یافته است. به گفته یک مرد از دایکندی، از نزدیکانش که در اوایل اپیدمی مریض شده بود شوهرش با او رفتار نامناسب کرد و او را برای

تداوی به شفاخانه نبردند. شوهرش نمی‌خواست او را به شفاخانه ببرد چون از مرکز شهر دور زندگی می‌کنند.

«یک دختر کاکایم است. پیش از کرونا هم مریض بود، اما در دوره کرونا مریضی‌اش شدید شد. شاید هم کرونا داشت، اما او را به شفاخانه نبردند... دلیل‌اش آن بود که از مرکز شهر دور زندگی می‌کردند، و شوهرش توجه به صحت او نداشت.» (مرد، شنونده رادیو، دایکندی)

در مقایسه با مردان کرونا مشکلات اقتصادی زنان را بیشتر کرده و فرصت‌های درآمد زنان را محدود ساخت.

«دختران ولسوالی خواجه سبزپوش از هر جهت متضرر شده‌اند. ما یک بخش آموزش حرفه داشتیم که دختران و خانم‌ها را خیاطی آموزش می‌داد. با گسترش کرونا و آغاز قرنطین، این مرکز بسته شد.» (خبرنگار، ۲۴، فاریاب)

ناآگاهی کارکنان صحتی محل

بیشتر اشتراک‌کنندگان از ولسوالی‌ها گفتند که به مراکز اختصاصی درمان کرونا دسترسی ندارند و حتی کارمندان صحتی کلینیک‌های ولسوالی‌ها آموزش‌های ابتدایی مراقبت از مریضان کرونایی و مقابله با کرونا را ندیده‌اند. اکثریت اشتراک‌کنندگان از مناطق روستایی شاهد مواردی بوده‌اند که هرگاه کسی به کلینیک بخاطر معالجه مراجعه کرده‌اند، کارمندان صحتی یا دکتران از بیم مبتلا شدن به کرونا به آنها رسیدگی نکرده‌اند.

«طفلم مریض شد او را به کلینیک بردم. هیچ دکتر نزدیکش نمی‌شد بخاطری که میگفتند شاید کرونا داشته باشد، مرا هم نگیرد.» (زن، ولسوالی خلم، بلخ)

مکاتب منبع تازه معلومات ویروس کرونا

درحالی‌که رسانه‌ها (تلویزیون، رادیو و شبکه‌های اجتماعی) منابع اصلی معلومات یاد شده، تعدادی از مصاحبه‌شوندگان که اطفال شان به مکتب می‌روند، می‌گویند که کودکان شان معلوماتی را که از مکاتب در مورد ویروس کرونا بدست می‌آورند با آنها شریک می‌کنند. منابع اصلی معلومات برای بیجاشدگان، داکتران و کارمندان صحتی می‌باشد و تعدادی که به رادیو دسترسی دارند، معلومات در مورد کرونا را از طریق رادیو بدست می‌آورند.

همچنان در جریان قرنطین، دولت مراکز موقت آگاهی دهی را در روستاها ایجاد کرده بود که یک منبع معلومات برای مردان در روستاها بود. باین همه، معلومات در مورد کرونا و کمپاین‌های آگاهی دهی در ولایات ناامن؛ چون: کندز، هلمند، ننگرهار و فاریاب محدود می‌باشد. مردم به رادیو و تلویزیون دسترسی ندارند و کمپاین‌های آگاهی دهی در نخست باید از فلتر مخالفین دولت بگذرد.

«کمپاین آگاهی دهی خانه به خانه برای ما بسیار فایده می‌رساند. ما به تلویزیون دسترسی نداریم و برای شنیدن رادیو هم وقت زیاد نداریم چون مصروف کارهای خانه هستیم.» (خانم، شنونده رادیو، هلمند)

بی‌اعتنای در برابر مراقبت‌های پیشگیرانه

علیرغم اینکه همه مراقبت‌های پیشگیرانه را و اهمیت آنها را جهت جلوگیری از شیوع کرونا می‌دانند، اکثریت اشتراک‌کنندگان می‌گویند که آنها اقدامات پیشگیرانه را رعایت نمی‌کنند. فاصله اجتماعی و فیزیکی، شستن مکرر دست‌ها و پوشیدن ماسک از مواردی است که همه‌ی اشتراک‌کنندگان می‌دانستند. تعدادی از مصاحبه‌شوندگان به شمول بیجاشدگان علت رعایت نکردن اقدامات پیشگیرانه را دسترسی نداشتن و عدم توانایی

خرید بیان داشته‌اند. همچنان، باورمندی مبنی بر این که اپدیمی ختم شده و ویروس ضعیف شده، نیز از دلایل رعایت نکردن اقدامات پیشگیرانه است.

شایعات و معلومات نادرست

- ویروس کرونا مانند انفلونزا (ریزش و زکام) است و به همین دلیل زیاد خطرناک نیست.
- تعداد زیاد غیرمسلمانان برای این که از کرونا نجات پیدا کنند، مسلمان شدند و از پیروان اسلام خواستند برای نجات شان دعا کنند.
- کرونا ساخته دست انسان است که به هدف سیاسی و از بین بردن دشمن شان ساخته اند.
- موج دوم کرونا خطرناک تر از موج اول است و افراد جوان تر از ۲۴ سال بشمول اطفال را مبتلا می کند و اکثر مبتلایان را می کشد.
- مواد کیمیاوی بصورت غیر عمدی در چین توسط دانشمندان به بیرون نشر شده که باعث این بیماری همه گیر شده است.
- یک طبیب گیاهی از فاریاب باور دارد که گیاه طبیعی مانند ریشه درخت زرک ایران، زنجبیل، سیاه دانه و خاکشیر بیماران کوید-۱۹ را تداوی می کند. او ادعا می کند که خودش، خانمش و همسایه هایش به کرونا مبتلا شده بودند با استفاده از موارد فوق تداوی شدند.

معلومات مورد نیاز مردم

- مردم می‌خواهند بدانند که تفاوت میان علایم ریزش یا زکام و کوید-۱۹ چیست.
- تاثیر آب و هوا بر شیوع کرونا یعنی سرد شدن هوا چه خواهد بود؟

- توصیه های محافظت از ویروس کرونا در جریان زمستان چیست؟
- چرا تلفات کرونا در افغانستان نسبت به کشورهای دیگر کم بوده است؟

روش تحقیق

داده‌های این پژوهش از طریق ۳۸ مصاحبه عمیق تلفنی در ولایت‌های فاریاب، بلخ، کندز، دایکندی، ننگرهار و هلمند و دو مصاحبه عمیق گروهی (*Focus Group Discussion*) با ۱۰ بیجاشده در ولایت‌های بلخ و فاریاب در هفته اول ماه اکتوبر جمع‌آوری شده است. مصاحبه‌ها با گروه‌های زیر انجام گردیده است:

- شش مرد و نه زن شنونده رادیو محل
- هشت مرد و چهار زن اعضای شوراهای انکشافی محل
- هشت مرد و سه زن خبرنگار فعال
- ده مرد بیجاشده

برای بهتر دانستن تجارب و دیدگاه‌های مردم، ما در مورد نگرانی‌های عمده شان، معلومات شان از کرونا و منابع معلومات و چگونگی دسترسی به معلومات در مورد ویروس کرونا در این پژوهش پرسیدیم. از شنوندگان رادیو خواسته شده تجارب خود را شریک کنند و از اعضای شوراهای انکشافی و خبرنگاران در مورد تجارب خودشان و تجارب و رفتار مردم در محیط شان پرسیده شده است. برعلاوه این مصاحبه‌ها، داده‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های دیگر بی بی سی میدیا اکشن در مورد ویروس کرونا ارزیابی گردیده است.

قبل از راه اندازی پژوهش، با گروه کاری مبارزه با کرونا (*RCCE*) مشوره نمودیم تا بتوانیم معلوماتی را که آنها نیاز دارند در سوالنامه این پژوهش بگنجانیم.

در مورد صدای مردم

این ماهنامه پژوهشی براساس اظهار نظر مردم تولید گردیده است. هدف اصلی این خبرنامه بازتاب یافته های پژوهشی در مورد درک و فهم مردم از ویروس کرونا و نگرانی آنهاست تا موسسات صحتی و بشردوستانه را برای پلان گذاری و تطبیق بهتر برنامه های شان بر اساس نیاز و ارجحیت های جامعه کمک کند. این خبرنامه توسط بی بی سی میدیا اکشن با کمک مالی سازمان صحتی جهان و گلوبل افیرز کانادا (Global Affairs Canada) تهیه گردیده و محتویات آن مسوولیت بی بی سی میدیا اکشن می باشد، و هرگونه دیدگاهی که در آن ذکر گردیده نمایندگی از خود بی بی سی و یا تمویل کننده های که کارهای خیریه را حمایت می کنند، نمی کند.

ما از سهم گیری نهادهای دیگر برای به اشتراک گذاشتن دیدگاه های مردم از ساحاتی که در آنجا فعالیت دارند و تحلیل داده ها و تولید نسخه خبرنامه استقبال می کنیم. در صورتی که می خواهید اشتراک نمایید، با احمد راشد حیاتی از طریق ایمیل زیر به تماس شوید:

rashed.hayati@af.bbcmediaaction.org